

Већу Интердисциплинарних студија Универзитета уметности у Београду
Сенату Универзитета уметности у Београду

**Извештај Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта Драгане
Дражовић Илић**

„СУБЛИМАЦИЈА РЕМИНИСЦЕНЦИЈЕ – вишемедијска инсталација“

Веће интердисциплинарних докторских студија Универзитета уметности у Београду, на седници одржаној 16. маја 2024. године, донело је одлуку о образовању Комисије за оцену и одбрану докторског уметничког пројекта „СУБЛИМАЦИЈА РЕМИНИСЦЕНЦИЈЕ – вишемедијска инсталација“ Драгане Дражовић Илић, студенткиње докторског студијског програма Вишемедијска уметност Интердисциплинарних студија Универзитета уметности у Београду.

На основу увида у реализован уметнички део пројекта и поднети писани материјал, комисија у саставу:

др ум. Светлана Савић, редовни професор Факултета музичке уметности,
мр Чедомир Васић, професор емеритус Универзитета уметности,
др Никола Шуица, редовни професор Факултета ликовних уметности,
др Миљана Зековић, редовни професор Факултета техничких наука Универзитета у
Новом Саду,

др ум. Иван Правдић, редовни професор Академије уметности Универзитета у Новом
Саду, ментор

закључила је да кандидат може да приступи одбрани докторског уметничког пројекта.

БИОГРАФСКИ ПОДАЦИ О КАНДИДАТКИЊИ

Драгана (Дражовић) Илић рођена је у Рашкој 1971. године. Средњу уметничку школу „Ђорђе Крстић“ завршила је у Нишу. Дипломирала је на Факултету примењених уметности и дизајна — Одсек за текстил. Последипломске студије завршила је на истом факултету одбравивши магистарски рад са темом — „Зидна композиција у условима савременог ентеријера у техници таписерије“ — Одсек за зидно сликарство.

Члан је УЛУПУДС-а од 1998. године, а у статусу самосталног уметника од 2011. године. Излагала је више пута самостално и преко сто пута на колективним међународним изложбама.

По завршетку основних студија уметница је започела каријеру као дизајнер уникатних тепиха у Холдинг компанији „Војин Поповић“. Креирала је бројне уникатне тепихе за приватне и јавне просторе, колекције за серијску производњу као и колекције тепиха које су представљане на Међународним сајмовима. Уз посао дизајнера текстила, паралелно је била запослена као модни креатор дизајн центра у Београдској конфекцији „Беко“ у Београду креирајући колекције за индустријску производњу савремених одевних костима.

Од компаније „Мимко“ ангажована је на пројекту за дизајн и израду колекције уникатних прекривача „Мондриан“ за салон намештаја у Паризу.

У „Систему Црњански“ била је запослена као професор уметности на националном и интернационалном програму ИВО (International Baccalaureate Diploma Programme). У школи је покренула и реализовала низ едукативних пројеката за младе.

Оснивачица је „Студија за дизајн и производњу уникатних тепиха“. У оквиру свог атељеа реализовала је велики број уникатних простирки за најразличитије намене, експериментишући неуобичајеним материјалима, формама и техникама ткања.

У свом раду сликарство користи као повод за креирање концепата за своја вишемедијска дела. Приступајући експерименталним методама кроз медије фотографије, видеа и звука уз употребу компјутерских програма, ауторка ствара амбијенталне целине у виду просторних светлосно-звучних инсталација, а неретко за своје пројекте користи и анимацију. На тај начин добијене идејне концепте интермедијском процесуалношћу имплементира у своја даља истраживања кроз различите научне и уметничке дисциплине.

Њени радови налазе се у бројним приватним колекцијама, музејима и културним центрима, а Музеј примењене уметности у Београду откупио је инсталацију од прашине „У талогу бескрајне тишине“ за колекцију савременог текстила.

Од 2016. године чланица је Организационог одбора „Рашких духовних свечаности“ и Већа признања „Стефан Првовенчани“, које се додељује за изузетан допринос у култури,

уметности и науци, у оквиру манифестације „Рашке духовних свечаности“ и креаторка програма Дечијих духовних свечаности. Селекторка је ликовне колоније „Јелена Анжујска“, Манастир Градац, Рашка.

Учесница је на пројектима из различитих области, бројних ликовних колонија, семинара и радионица.

За свој рад више пута је награђивана:

- Златни кључ, за колекцију уникатних тепиха У ритму, на 40. Међународном сајму намештаја опреме и унутрашње декорације у Београду, 2002. године
- Плакета 46. Мајске изложбе УЛУПУДС-а, „У ритму кише“, просторна инсталација, Кућа краља Петра у Београду 2014. године
- Велика награда 51. Мајске изложбе - „Удах, Бук оф даст“, вишемедијски пројекат, аудио видео инсталација, Изложбени салон на Андрићевом венцу у Београду, 2019. године
- Плакета 24. Бијенала таписерије - „Сновано, Изван / досањани сан“, вишемедијски пројекат, аудио видео инсталација и 3Д пртеж, Велика галерија Дома Војске Србије у Београду, 2021. године
- Плакета на изложби 7.TISO, „The Library“, инсталација од прашине, Музеј примењене уметности у Београду, 2022. године
- Похвала жирија на конкурс за представљање Србије на Тријеналу у Милану за вишемедијски пројекат „Дневник прашине“ у сарадњи са кустоскињом Маријом Радош (галерија Ремонт) и архитектом Исидором Илић (Архитектонски факултет) 2021. године
- На овогодишњем конкурс за избор изложбе Салона савремене примењене уметности, савет Салона изабрао је пројекат „Тишина блискости“, који ће бити реализован у Музеју примењене уметности, октобра 2024. године у Београду.

ПРИКАЗ, АНАЛИЗА, ОЦЕНА И КРИТИЧКИ ОСВРТ НА ДЕЛО „СУБЛИМАЦИЈА РЕМИНИСЦЕНЦИЈЕ – вишемедијска инсталација“

Водећи се уметношћу као истраживачким и стваралачким процесом и чином, ауторка бира наизглед ефемерну тему прашине и упушта се у вишемедијско стваралачко умење и аналитичко-синтетично умовање. Прашина није само материја и материјал уметничког дела, већ и медијум и катализатор менталног асоцирања, сажимања, превођења, извођења и трансформације. Извори и поступци су колико уметнички, толико и културолошки и когнитивни.

Ауторка полази од ефемерне теме прашине и кроз дубоко личан приступ надилази појединачно. Развијајући материјал асоцијативно и дискурзивно, трансформишући реди-мејд у објектне, светлосне, звучне и вербалне делове инсталације, створила је форме симболичких значења и привлачне материјалности. Пролазност је искоришћена као замајац процеса који оставља лични, културни и естетски траг вечите промене између ентропије и нестајања.

Кандидаткиња је прашину прикупљала на различите начине разним технологија и спровела је кроз вишемедијске структуре разноврсних видова уодношавања. Поступке је преводила како из једног медија у други и из једне дисциплине и теоријског дискурса у други, као што се и материја вечито трансформише.

Откривање лепоте у одбаченом, непримереном и занемареном, само истинска уметност може да постигне. Драгана Дражовић Илић већ је деценијама присутна на уметничкој сцени, а позната је највише по естетизација и уникализацији предмета за свакодневну употребу. У „СУБЛИМИНАЦИЈИ РЕМИНИСЦЕНЦИЈЕ“ естетизација је неодвојива од целокупног процеса који полази од истраживања теме и њених одјека у различитим дисциплинама и унутар различитих дисциплина, развија се кроз методски разноврсне поступке проучавања узорака прашине, кроз дигитално и електронско фотографисање, скенирање и увеличавање, те долази до обликовања и стварања делова и целине вишемедијске инсталације.

Медијски прожету инсталацију чине „Складиште сећања“, фотографике у боји, структуриране у коцке од панела озвучених рамова. Посетилац поставке може да бира и извлачи више рамова, преслаже их и тако креира нову ликовну композицију. Инсталација „У талогу бескрајне прашине“ контрастно-естетизовано приказује процес настајања сећања таложњем путем технологије, у којој је ауторка повезане вертикалне узорке са минимумом интервенције запаковала у клирит. „Библиотека“ је наредни, модулари и хоризонтални сегмент и слој рада. Под-инсталацију „Обавијени невидљивим“ чине двадесетчетири црнобеле фотографије електронском микроскопијом трихиљадепетсто пута увеличаних матичних узорака. Наредну, исто фракталну инсталацију „Очитавање прашине“ чине девет фотографија обједињених интерактивном инсталацијом уз помоћ које посматрач може да увеличава, кадрира и пројектује одабрани фрагмент талоба прашине. „Безгранични освајач простора“ су црнобеле фотографије настале експерименталним аналогним и дигиталним техникама. Визуелни медији су прожети звуком, односно фоничном интерпретацијом елемената прашине. Одвојено снимљени семплови повезани су у амбијенталну целину. Посебан сегмент рада чини „Велика скица“, мета-дневник рада и истраживања, обликован и представљен у форми креативно-документаристичке књиге/свитка.

Сви елементи инсталације нису само линеарно повезани темом, већ су вишеслојно прожети мотивима и процедурама који су агенси једних у другима, а што доприноси снажном

осећању целине ове суптилне и интерактивне и трансформативне вишемедијске инсталације, кроз коју посетилац путује, тоне, ураћа и асоцијативно се таложи у просторно-звучну естетизацију голим оком невидљивих честица.

ПРИКАЗ, АНАЛИЗА, ОЦЕНА И КРИТИЧКИ ОСВРТ НА ТЕОРИЈСКУ СТУДИЈУ О ДЕЛУ „СУБЛИМАЦИЈА РЕМИНИСЦЕНЦИЈЕ – вишемедијска инсталација“

Теоријска студија о делу „СУБЛИМАЦИЈА РЕМИНИСЦЕНЦИЈЕ – вишемедијска инсталација“ састоји се од свих предвиђених нужних елемената, „Сажетка“ на српском и „Апстракт“ на енглеском језику, „Увода“, „Циљева и сврха истраживања“, „Структуре и метода пројекта“ јасно представљених на самом почетку, затим осам поглавља са двадесетдва прецизна и интригантна потпоглавља, те „Закључком“, детаљном „Библиографијом“, „Вебографијом“ и „Биографијом“ на крају. Ефемерна тема прашине фокусирана је сочивима уметничког богатог искуства, анализама примера из ликовне уметности, архитектуре, књижевности и филма, интроспективним путањама сећања, идентитета и пролазности и детаљним приказом свих фаза реализације, а све то поетичним насловима који нам стављају до знања да је у питању рукопис изузетно креативне и дубоко промишљене уметнице.

У поглављу посвећеном „Теоријском и поетичком приступу раду“, кандидаткиња проучава „Прашину - материју“, представља „Етимологију прашине“ и њену феноменологију кроз визуелност и визибилност распадања и трансформације. Затим истражује „Метафизичку димензију“ одбачене материје, као и дух ефемерне материје као „метафизичке рекапутулације прозаичног“. У потпоглављу посвећеном „Поетици прашине“, овај појам је описан ликовним елементима, док је у наредном о „Прашини као мериоцу времена“, образложена темпоралним поступцима проширења слике. У својој и поетикама других аутора, кандидаткиња препознаје и „Симболичко и физичко путовање између слободе и неслободе“. Кандидаткиња затим објашњава своје поступке „Архивирања и складиштења прашине“ и коришћења филтера који су омогућили специфичне карактеристике изорака, затим начине „Визуелног читања прашине“ и концепт именовања артефакта у процесуалном креативном раду: шта је направљено, шта је произведено, шта је створено. Процесуалност и методичност уметничко-истраживачког рада тематизује се и у наредним потпоглављима о „Ефемерности - слици Доријана Греја у портрету девојке са мурала Чедомира Васића“ и „Вишедимензионалној повезаности“ мотива и процедура.

Наредна целина посвећена је човеку посмастраном кроз његову телесност, односно материјалност, где се проблематизује субјект као „привремени власник слободе прашине“, и сам дуализам „Слободе и неслободе“. Даље се анализира „Тело као загађивач простора, машина и инструмент уметности“, као и „Различити трагови тела у уметничким делима“, у којима се описује процес трансформације од светости до бизарности, од духа до материје. Представљени су бројни аутори и њихови релеватни радови који су се бавили истом темом и приступом као Драгана Дразовић Илић у свом докторском уметничком пројекту.

Треће поглавље анализира различите „Аспекте“ прашине: „Антрополошки - прашину као архив сећања“, „Теолошки - прашину као свету супстанцу“, „Психолошки“, тј прашину у асоцијативним просторима психе“, „Еколошки аспект - реконтекстуализацију отпада“, „Медицински аспект“ говора епитела, „Геолошки аспект - талог бескрајне прашине“, „Архитектонски аспект - простор прашине“, у ком детаљније описује однос „Човек - Простор“, „Музика - Простор“, и на крају појмове „Додира, коже и фасаде“.

Четврто поглавље описује поетички „Пут ка теми“, кроз „Одабир медија“, рад на проширеним „Фотографијама“, дефинисању дистинктивних вредности круга и тачке и њихову анализу кроз неколико потпоглавља у делима уметника из различитих области визуелних уметности, филма и књижевности, посебно Кусаме, Исидоре Секулић и Стенлија Кјубрика.

Пето поглавље уводи у израду докторског уметничког пројекта и естетизацију тема „Сублимације“ и „Реминисценције“.

У шестом поглављу ауторка описује „Технолошке припреме“, од одабира и сакупљања основног истраживачког материјала, преко „Метода припреме узорака“, до „Метода анализе узорака“, те рад са дигиталним и електронским микроскопом.

У седмом поглављу анализира састав прашине и њихове „Елементе“, од мачијег крзна, власи људске косе, и текстилних влакана, па изводи значењске и естетичке консеквенце у потпоглављима „О паметним влакнима“ и „Текстилним влакнима као уметничком материјалу“, а посебно о „Изумрлом епителу људског тела“.

Осмо поглавље посвећено је реализацији „Уметничког пројекта“, „Уводу у пројекат“, изради радног документа „Велике скице“ и представљању „Радова реализованих за изложбу“.

Девето поглавље посебно обрађује „Звуке прашине“, анализирајући „Екстремне полове компоновања“, проблематизујући однос „Звука и материјала“, описујући процес „Од звука тишине до динамичних слика прашине“ и отварајући кључеве за тумачење звука и његове вишемедијске интеграције у „Звуку у складишту сећања“.

У „Закључку“ ауторка метафором „Кустос лепоте у талогу времена“ обухват свој рад кроз рефлексију прожимања тема, идеја, истраживачких и уметничких поступака, одабраних метода, изазова у реализацији и њиховог превазилажења.

Драгана Дражовић Илић је у својој теоријској студији показала да је темељно и свеобухватно упозната са уметничким теоријама и праксама које повезује са развијеним способностима за њихово разумевање, тумачење, критичко сагледавање, садржавање и примену. Захваљујући таленту, стручности, посвећености и доследности, Драгане Дражовић Илић је у свом писаном делу докторског уметничког пројекта на аргументован и инспиративан начин представила контекст, методологију и поетике у комија је дело настало и које је применила у „СУБЛИМАЦИЈИ РЕМИНИСЦЕНЦИЈЕ – вишемедијској инсталацији“.

ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕЊЕМ

Докторски уметнички пројекат „СУБЛИМАЦИЈА РЕМИНИСЦЕНЦИЈЕ – вишемедијска инсталација“ Драгане Дражовић Илић изузетно је сложено и драгоцено уметничко остварење у коме је кандидаткиња показала ванредну способност да на зрео и креативан начин артикулише своју уметничку замисао, проистеклу из потребе да истражи ефемерну тему прашине, креира њене вишемедијске естетизације и темељито промисли њену асоцијативност и значај. Применом детаљних аналитичких метода и инвентивних стварачких принципа у обликовању рада и студије, кандидаткиња је осмислила и реализовала врхунску инсталацију која обједињује различите микро и марко просторе, ауторски звук и проширени текст на врхунски начин.

„СУБЛИМАЦИЈА РЕМИНИСЦЕНЦИЈЕ – вишемедијска инсталација“ резултат је студиозног и вишеслојног истраживања уметничких медија и њиховог прожимања кроз објекте, просторе, звук и видео, уодношавајући медије као знакове, технологије и дејства на чула на оригиналне, темом и идејом оправдане и естетски вредне начине. Цео уметнички пројекат функционише као јединствена целина иако су бројни појединачни елементи уметнички артикулисани тако да могу и самостално да буду излагани.

Теоријски рад докторског уметничког пројекта Драгане Дражовић Илић је обимна, прегледна и обухватна студија. Ауторка представља и анализира релевантне појмове и елементе, аспекте са којих им приступа и уметничке вишемедијске поступке и методе које примењује.

На основу детаљног критичког увида у уметнички и теоријски део овог рада, Комисија констатује да он успешно и професионално испуњава критеријуме докторског уметничког

пројекта. Стога Комисија предлаже Већу Интердисциплинарних студија Универзитета уметности и Сенату Универзитета уметности у Београду да овај Извештај прихвати и покрене процедуру за јавну одбрану докторског уметничког пројекта „СУБЛИМАЦИЈА РЕМИНИСЦЕНЦИЈЕ – вишемедијска инсталација“ кандидатке Драгане Дражовић Илић.

Комисија у саставу:

др ум. Светлана Савић, редовни професор ФМУ

мр Чедомир Васић, професор емеритус, Универзитет уметности

др Никола Шуица, редовни професор ФЛУ

др Миљана Зековић, редовни професор Факултета техничких наука Универзитета у Новом Саду

др ум. Иван Правдић, редовни професор Академије уметности Универзитета у Новом Саду

у Београду, 21.5.2024.